

Handläggare
Anna Svahn
Telefon: 08- 508 12 480**Till**
Södermalms stadsdelsnämnd
2025-09-18**Remiss - Motion om att utreda och säkerställa
goda livsvillkor för HBTQI-personer inom
stadens äldreomsorg, KS 2025/640**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/640

Förvaltningens förslag till beslut Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens
tjänsteutlåtande som svar på remissen.**Sammanfattning**Stadsdelsnämnden har fått en motion av Jan Jönsson (L) och Anne-
Lie Elfvén (L) om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för
hbtqi- personer inom stadens äldreomsorg av kommunstyrelsen.

Av motionen framgår att äldre hbtqi-personer är särskilt utsatta inom äldreomsorgen och många upplever oro inför att bli beroende av vård. Vidare framgår att äldreomsorgen ofta saknar kunskap, riktlinjer och rutiner för att bemöta dessa personer respektfullt och individuellt.

Skribenterna menar att detta är en fråga om mänsklig värdighet och frihet. De vill att Stockholms stad genomför en utredning för att kartlägga situationen, identifiera hinder och föreslår åtgärder. Målet är att äldre hbtqi-personer ska få jämlik, trygg och inkluderande omsorg. Stockholm föreslås gå i täten för att omsätta värderingar om mångfald och mänskliga rättigheter i praktiken.

Förvaltningen delar motionens beskrivning avseende att kunskapen inom området behöver utvecklas och höjas. Det är viktigt att kontinuerligt arbeta för ökad kunskap och förståelse i bemötandefrågor inom äldreomsorgen utifrån ett personcentrerat förhållningssätt där allas bakgrund och behov välkomnas. Förvaltningen arbetar med att stärka och upprätthålla kompetensen om hbtqi och bemötande av äldre hbtqi-personer på flera sätt, bland annat genom utbildning, hbtqi-diplomering, samverkan med externa aktörer samt internt inom verksamheternas egna forum för kompetensutveckling och reflektion.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har fått en motion av Jan Jönsson (L) och Anne-Lie Elfven (L) med förslaget att utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg av kommunstyrelsen.

Motionen har skickats till stadsdelsnämnderna i Södermalm, Skärholmen och Norra innerstaden samt till stadsledningskontoret, kulturnämnden, äldre- och äldreomsorgsnämnden, HRF Regnbågen och RFSL.

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 7 oktober 2025.

Ärendet

Av motionen framgår att äldre hbtqi-personer är särskilt utsatta inom äldreomsorgen och många upplever oro inför att bli beroende av vård. Trots samhällsutvecklingen vittnar rapporter om att många döljer sin identitet eller undviker vård, särskilt transpersoner och icke-binära. Erfarenheter från en tid då hbtqi-identiteter var kriminaliserade påverkar fortsatt känslan av otrygghet. Äldreomsorgen saknar ofta kunskap, riktlinjer och rutiner för att bemöta dessa personer respektfullt och individuellt.

Skribenterna menar att detta är en fråga om mänsklig värdighet och frihet. De vill att Stockholms stad genomför en utredning för att kartlägga situationen, identifiera hinder och föreslå åtgärder. Målet är att äldre hbtqi-personer ska få jämlik, trygg och inkluderande omsorg. Stockholm föreslås gå i täten för att omsätta värderingar om mångfald och mänskliga rättigheter i praktiken.

Utifrån ovan föreslås:

1. Att Stockholm stad genomför en utredning av situationen för äldre hbtqi-personer inom äldreomsorgen, deras livsvillkor och hälsa.
2. Att staden i sina upphandlingar av äldreomsorg ställer krav på hbtqi-kompetens och säkerställer att verksamheter inom hemtjänst och äldreboenden arbetar utifrån ett tydligt hbtqi-perspektiv.
3. Att staden utreder hur tid och resurser kan avsättas för att personal inom äldreomsorgen ska få möjlighet till kontinuerlig utbildning i bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor, samt säkerställer att ett hbtqi-perspektiv ingår i relevanta utbildningsinsatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab och kansli i samvekan med äldreomsorgsavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 8 september 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Motionen lyfter en viktig angelägen fråga för att säkerställa goda livsvillkor för hbtqi- personer inom stadens äldreomsorg. Förvaltningens svar på motionens förslag redovisas nedan.

Att Stockholm stad genomför en utredning av situationen för äldre hbtqi-personer inom äldreomsorgen, deras livsvillkor och hälsa. Förvaltningens verksamheter har arbetat med mänskliga rättigheter på olika sätt under lång tid. Staden beslutade under december 2024 om ett program för mänskliga rättigheter med tillhörande handlingsplaner. Handlingsplanerna är under framtagande och en av dem innefattar lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck, hbtqi. Förvaltningen bedömer att handlingsplanen kommer att förtydliga och ge ytterligare riktning för hur verksamheterna ska arbeta för en jämlik vård och omsorg och hbtqi-personers rättigheter.

Att staden i sina upphandlingar av äldreomsorg ställer krav på hbtqi-kompetens och säkerställer att verksamheter inom hemtjänst och äldreboenden arbetar utifrån ett tydligt hbtqi-perspektiv. Det framgår bland annat av äldreförvaltningens kravspecifikationer att: Omsorgen om den enskilde ska inriktas på att den enskilde får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrunden). Värdegrunden och värdighetsgarantierna har sin utgångspunkt i socialtjänstlagen 2001:453, SoL 5 kap 4 § och Socialstyrelsens allmänna råd om värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre SOFS 2012:3. Utföraren ska ha en tydlig värdegrund och bedriva ett aktivt värdegrundsarbete inom verksamheten. Alla som utför hemtjänst eller vård och omsorgsboende på uppdrag åt Stockholms stad ska därutöver följa den värdegrund och de värdighetsgarantier som kommunfullmäktige beslutat om. Förvaltningen är av uppfattningen att värdegrunden innefattar ett tydligt bemötande perspektiv som inkluderar hbtqi och därför inte behöver förtydligas.

Förvaltningen arbetar med att stärka och upprätthålla kompetensen om hbtqi och bemötande av äldre hbtqi-personer på flera sätt, bland annat genom utbildning, hbtqi-diplomering, samverkan med externa aktörer samt internt inom verksamheternas egna forum för kompetensutveckling och reflektion. Sedan 2017 gäller en stadsgemensam uppföljningsmodell inom äldreomsorgen som utgår från de krav som Stockholms stad ställer i förfrågningsunderlag/avtal. Från och med 2024 finns en obligatorisk fråga kopplad till uppföljning av verksamheternas värdegrundsarbete inom hemtjänst och servicehus som handlar om hur chefer säkerställer att personalen bemöter hbtqi-personer i enlighet med värdegrunden. Exempel på en fråga som ställs är: ”Hur säkerställer ni att personalen bemöter hbtqi-personer i enlighet med värdegrunden?” Vid brister eller utvecklingsområden kopplade till denna fråga eller annat område som följs upp återkopplas resultatet till verksamheten för åtgärder och vidare uppföljning.

Att staden utreder hur tid och resurser kan avsättas för att personal inom äldreomsorgen ska få möjlighet till kontinuerlig utbildning i bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor, samt säkerställer att ett hbtqi-perspektiv ingår i relevanta utbildningsinsatser.

Staden har en hbtq- utbildning för ett normmedvetet bemötande som riktar sig till alla verksamheter som möter stockholmare som brukare, klient eller gäst. Syftet med hbtq-utbildningen är att chefer och medarbetare ska få kunskaper som bidrar till att tillgodose ett respektfullt och inkluderande bemötande genom att tillgodose hbtq-personers rättigheter. Utbildningen ska bidra till verksamhetsutveckling och efter genomgången utbildning förväntas verksamheten ta fram en plan som beskriver hur arbetet kommer att bedrivas framöver. Sedan 2020 är förvaltningens sociala dagverksamhet och träffpunkter inom den förebyggande enheten för äldre hbtq-diplomerade och verksamheterna arbetar löpande med handlingsplanen som är en del av diplomerings fortsättning.

Äldreomsorgen fortsätter också att samverka och informera genom de många aktörer inom stadsdelsområdet som också har seniorer som målgrupp. Ett exempel under utveckling är att de öppna träffpunkterna sprider information om RFSL:s mötesplatser för hbtqi+-personer vilket lett till fler besökare och där förvaltningen för dialog om en utökad samverkan.

För att höja kunskapen hos medarbetarna om hur arbete kan ske för att säkerställa att alla äldre får ett respektfullt bemötande har förvaltningen under 2024 tagit fram en plan för hur samtliga verksamheter inom äldreomsorgen under tre års tid ska kunna genomgå stadens webbaserade lhbtq-utbildning. Hittills har medarbetare inom den förebyggande enheten – det vill säga personal från dagverksamheter, öppna träffpunkter, fixartjänst, anhörigkonsulent, syn- och hörselinstruktör, terapihundsekipage och äldrelots – genomfört utbildningen. Under hösten och vintern är det planerat att all personal på vård- och omsorgsboendena också ska genomföra utbildningen.

RFSL har tagit fram en utbildning i kortformat som är anpassad till exempelvis hemtjänstens förutsättningar. Verksamheten har anmält sitt intresse för denna utbildning.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att ärendet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Barnrättsanalys

Förvaltningen bedömer inte att ärendet ger direkta eller indirekta konsekvenser för barn. En vidare barnrättsanalys genomförs därför inte.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Snorre Berglund
Tf. Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Odini Nzeribe
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för HBTQI-personer inom stadens äldreomsorg

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Snorre Berglund, Stadsdelsdirektör	2025-08-22
Odini Nzeribe, Avdelningschef	2025-08-22